

1. WSTĘP

Na mocy ustawy Prawo Ochrony Środowiska, (art. 89) wojewódzki inspektor ochrony środowiska, co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w podlegających mu strefach.

W rozumieniu ustawy strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji.

Celem przeprowadzenia corocznej oceny jest:

- 1. Klasyfikacja stref** w oparciu o kryteria zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 796) w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji.
- 2. Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń;**
- 3. Wskazanie wartości i obszarów przekroczeń wartości kryterialnych;**
- 4. Analiza przyczyn występowania przekroczeń;**
- 5. Wskazanie potrzeb w zakresie niezbędnej modernizacji systemu monitoringu powietrza.**

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów ze względu na ochronę zdrowia oraz ze względu na ochronę roślin wydzielając strefy, dla których poziom:

1. chociaż jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji- **klasa C**,
2. chociaż jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji- **klasa B**,
3. substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego - **klasa A**.

Wartości kryterialne do klasyfikacji stref obowiązujące w rocznej ocenie jakości powietrza w 2003r. podano w tabelach 1.1. i 1.2.

Tabela 1.1. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju – ochrona zdrowia rok 2003

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji za rok 2003	Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu na obszarach ochrony uzdrowiskowej
		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	$\mu\text{g}/\text{m}^3$		$\mu\text{g}/\text{m}^3$
Benzen	rok	5	10	-	4
Dwutlenek azotu	1 godz.	200	270	18 razy	200
	rok	40	54	-	35
Dwutlenek siarki	1 godz.	350	410	24 razy	350
	24 godz.	150	150	3 razy	125
Ołów	rok	0,5	0,7	-	0,5
Ozon	8 godz.	120	120	60 dni	120
Pył zawieszony PM 10	24 godz.	50	60	35 razy	50
	rok	40	43,2	-	40
Tlenek węgla	8 godz.	10000	14000	-	5000

Tabela 1.2. Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju - ochrona roślin rok 2003

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu na obszarach parków narodowych
Tlenki azotu	rok	$30\mu\text{g}/\text{m}^3$	$20\mu\text{g}/\text{m}^3$
Dwutlenek siarki	rok	$20\mu\text{g}/\text{m}^3$	$15\mu\text{g}/\text{m}^3$
Ozon (AOT40)	okres wegetacyjny (1V-31VII)	$24000\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$	$24000\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$

Wymagania dotyczące metod oceny możliwych do wykorzystania w rocznej ocenie jakości powietrza zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 87 poz.798).

Niniejsza bieżąca ocena jakości powietrza jest drugim tego typu opracowaniem wykonanym w ramach realizacji przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Wobec braku bardziej aktualnych wytycznych określających sposób wykonania niniejszej pracy, ocenę za rok 2003 sporządzono w oparciu o „Wskazówki do pierwszej rocznej oceny jakości powietrza” opracowane przez GIOŚ (styczeń 2003).

W Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie w 2003 roku w dalszym ciągu trwał proces rozbudowy systemu oceny jakości powietrza. Pod koniec roku do systemu zostały włączone nowe automatyczne stacje pozyskane przez WIOŚ w ramach programu PHARE. W związku z powyższymi warunkami i wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu, co do metod oceny często nie mogły być w pełni spełnione ze względu na

ograniczony czas wdrażania nowych przepisów. Wyniki klasyfikacji stref zostały osiągnięte z wykorzystaniem wszelkich dostępnych w danej strefie, przewidzianych przepisami metod.

Zgodnie z art. 91 ustawy- Prawo ochrony środowiska dla stref, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów powiększonych o margines tolerancji konieczne jest opracowanie Programów Ochrony Powietrza (POP), mających na celu doprowadzenie do nie przekraczania norm w określonym czasie. Ponieważ opracowanie i wdrożenie w życie POP pociąga za sobą znaczne koszty, także w trakcie opracowywania drugiej oceny bieżącej przyjęto zasadę dużej ostrożności, szczególnie w ocenie obszarów najwyższych stężeń.

W przypadkach, gdy informacje o występowaniu najwyższych wartości stężeń pochodziły wyłącznie z modelowania matematycznego lub budzących wątpliwości, jednak wstępnie zakwalifikowanych, serii pomiarowych, strefę klasyfikowano jako B/C lub A/C tzn. taką, w której przed podjęciem ostatecznej decyzji o konieczności tworzenia programu POP należy przeprowadzić weryfikujące pomiary lub obliczenia. W przypadku klasyfikacji stref wyłącznie w oparciu o wyniki modelowania w końcowej ocenie brano pod uwagę dokładność metody.

Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza podają Tabele 1.3. i 1.4.

Tabela 1.3. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza 2003 dla przypadków, gdy jest określony margines tolerancji.

Poziom stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
nie przekraczający wartości dopuszczalnej*	A	brak
powyżej wartości dopuszczalnej lecz nie przekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	B	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych
powyżej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	C	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji - opracowanie programu ochrony powietrza POP

możliwość przekraczania wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji* na niektórych obszarach; ocena dla tych obszarów oparta na podstawach uznanych za niewystarczające do zaliczenia strefy do klasy C (do opracowania POP)	B/C	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych oraz potencjalnych obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (uzyskanych w oparciu o " niewystarczająco pewne" lecz wstępnie zaakceptowane dane i metody - przeprowadzenie dodatkowych badań w celu potwierdzenia potrzeby (lub braku potrzeby) działań na rzecz poprawy jakości powietrza (opracowania POP)
---	-----	--

- z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń

Tabela 1.4. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków, gdy margines tolerancji nie jest określony.

Poziom stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
Nie przekraczający wartości dopuszczalnej*	A	- brak
powyżej wartości dopuszczalnej	C	- określenie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych - działania na rzecz poprawy jakości powietrza opracowanie programu ochrony powietrza POP
możliwość przekroczenia wartości dopuszczalnej na niektórych obszarach; ocena dla tych obszarów oparta na podstawach uznanych za niewystarczające do zaliczenia strefy do klasy C (do opracowania POP)	A/C	-określenie potencjalnych obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych (uzyskanych w oparciu o dostępne „niewystarczająco pewne" lecz wstępnie zaakceptowane, dane i metody -przeprowadzenie dodatkowych badań w celu potwierdzenia potrzeby (lub braku potrzeby) działań na rzecz poprawy jakości powietrza (opracowania POP)